

-Hví ikki føroyskt sjónvarp hvønn dag!

-Fylgisveinasjónvarp er nú høvi at síggja hvønn dag. Tí skilji eg ikki, at vit ikki sleppa at gera tað sama: at senda hvønn dag. Tað sum vit í veruleikanum gera er, at vit venja fólk til at hyggja at øðrum sjónvørpum og reka tey burtur frá Sjónvarpi Føroya. Einasta rásin, sum stendur sum verji fyri tí føroyska móti tí útlandska árininum skrivur Jógvan Asbjørn Skaale, sjónvarpsstjóri í Sjónarmið í dag.

Tað er lógarfest hvørjar skyldur Sjónvarp Føroya hevur. Í lögtingslóginu um Sjónvarp stendur í grein 1 stk. 4: Sjónvarp Føroya hevur til endamáls at hava objektivan, sakligan og upplýsandi tíðindaflutning og sendingar annars, ið varðveita og fjálga um føroyska mentan, átrúnað og siðlæru.

Í lóginu stendur einki um fjølbroytni í sendingunum — also tað sum danir kalla alsíðig-hedskriteriet. Til eitt alment sjónvarp má hetta vera eitt krav, at eisini sokallaðar smalar sendingar, tað eru sendingar, sum ikki hava teir nógvu hyggjararnar, skulu hava innivist. Sjónvarpið skal senda til øll.

Heldur ikki stendur nakað í lóginu um, at Sjónvarpið skal vera ein gluggi út í heimin. At sjónvarpið hevur skyldu til at senda sendingar um evni, sum hava vakt ans uttanlands. Hetta kann vera innan list, bókmentir, tónleik, film — eitt hvørt øki. Sum lógin nú er orðað, hava vit í veruleikanum ikki loyvi til at senda ein amerikansk film, líka mikið hvussu góður hann er ella hvussu nógvan ans, hann hevur vakt, tí hann ikki varðveitir ella fjálgar um føroyska mentan, átrúnað ella siðlæru. — Hetta eru tankar, sum eiga at verða havdir í huga, fer lægtingið at broyta lógin.

Sjónvarp Føroya er

eftir minari uppfatan ein public service sendistøð — tað sama sum Danmarks Radio, BBC og NRK t.d. Tað vil siga, at public service er: — sjónvarp, sum hevur eina samfelagsskyldu (at tæna almenninginum) — sjónvarp, sum roynir at koma út til øll — sjónvarp, sum ikki er bundið at figgarligum ella politiskum makt-havarum — sjónvarp, sum ikki hevur sum høvuðsendamál at fáa yvirskot, tá ið árið er liðugt.

Skulu fjølmiðlarnir liberaliserast?

Spurningurin um fjølmiðlarnir skulu liberaliserast kemur neyvnan at ávirka Sjónvarpið so nógvr fyrri ikki at siga einki. Tað er so mikið dýrt at gera sjónvarp og tað gongur so mikið illa at fáa hyggjaragjaldið inn, at eg dugi ikki at síggja nakran møguleika fyri nærsjónvarpi í Føroyum. Við nærstærvi er helst øðrvísi. Tann neyðuga útgærdin fæst fyrri ein rimiligan pris, og ikki er framleiðslan so kostnaðarmikil. Men her er vandi fyri at Útvarpið verður skert. Eitt økisnærvarp í Havnini kann bert verða figgjað við lýsingum, og tær mugu verða biligari enn tær í Útvarpinum. Hvussu stórir missurin verður í lýsingarinntøkunum hjá Útvarpi Føroya, dugi eg ikki at siga, men vit vita, at nógvar av kunngerðunum hjá

Útvarpinum bert hava áhuga í Havnini og kundur tí eins væl verið sendar í einum økisnærvarpi. — Eg hugsi vit eiga at hava hetta í huga.

Ein stovnur ella tveir?

Eg trúgvi at vit øll skulu vera takksom fyrri, at sjónvarpið bleiv sjálvstøðugur stovnur og ikki saman við Útvarpinum við lóginu frá 1982.

Í Grønlandi — teir fingi sjónvarp nýkur ár undan okkum — eru stovnarir báðir saman. Úrslitið er, at menningin hjá teimum hevur verið nógvr minni enn hjá okkum. Meðan teir framleiða litið og einki sjálv-ir, so hava vit eina rættliga munandi føroyska framleiðslu. Heili 30% av tí vit senda. Orsøkin er helst ikki, at vit eru so nógvr dugnaligari enn teir, men skyldast tann veruleika, at útvarpsnevndin í Grønlandi, sum sat áðrenn sjónvarpið kom, nú eisini skuldi taka sær av áhugamálinum hjá Sjónvarpinum. Og nevndin hugsaði traditonelt: útvarp. Tað læt seg ikki gera at gera sjónvarp. Grønlandska sjónvarpið hevur tí ikki fingið peningin frá nevndini, sum skal til. Og tað er helst torført hjá vanligum fólk at ímynda sær, at tað ber til.

Vit minnst øll rokið, tá vit tóku av donsku TV-avisina, tí vit vildu

SJÓNARMÍÐ

hava okkara egnu. Harðliga varð funnist at Sjónvarpinum, tí vit ikki vildu senda donsku TV-avisina. M.a. varð sagt, at tað bar ikki til at gera eina føroyska tíðindasending, tí aftan á 14 dagar, so eru allar Føroyar filmaðar og hvat so?

Tað eru 7 ár liðin síðani tá. Eingin ivast í dag i, at tað ber til at gera føroyskt sjónvarp um hvat evni, tað skal vera.

Ikki trúgvi eg, at vit vóru komnir so langt, vóru vit saman við Útvarpinum frá fyrstan tíð. Tað hevði verið sum í Grønlandi: Vit høvdu ikki fingið peningin, sum skuldi til fyrri at prógva, at tað bar til.

Støðan er, sum sagt, ein heilt onnur nú. Óvissan um Sjónvarpið í 1984 er vörðin til vissu í 1991. Takkað verið einari lögtingsavgerð um at Útvarp og Sjónvarp skulu vera tveir sjálvstøðugir stovnar.

Ti undrar tað meg, at menn nú aftur eru farnir at práta um at leggja saman. Har er einki at spara. Stovnarir verða ríknir so rationelt, sum tað letur seg gera. Tú sparir ikki ein sjónvarpsteknikara burtur, tí at útvarpsteknikarar eru í Útvarpinum frammanundan. Tú sparir heldur ikki ein journalist hjá Sjónvarpinum, tí at útvarpið hevur journalistar frammanundan. Tað eru stovnarir alt ov ymskir til.

Fyrrverandi rektarin á

blaðmannaskúlanum í Árhús — Hans Veirup — segði einaferð, eg tosaði við hann, eg hevði júst greitt honum frá, at í Føroyum vóru stovnarir sjálvstøðugir. Hann segði: „Tað var ein klók avgerð, tí tað er eins stórir munur á einari avis og einum útvarpi, sum á einum útvarpi og einum sjónvarpi.“

Og eg hugsi eisini, tað er tí, at báðir stovnarir í Danmarks Radio glíða longur og longur frá hvørjum øðrum. Fyrr hevði danska útvarpið og sjónvarpið somu barnaredaktión. Teir hava hvør sína í dag. Fyri fáum árum síðani varð TV-avisin send úr radiohúsinum í Rosens allé. Tað verður hon ikki longur. Nú verður hon send úr TV-húsinum í TV-býnum.

Nei, ikki trúgvi eg, vit vinna nakað við at leggja saman. Lat meg eisini skunda mær at siga sum sjónvarpsmaður, eg at ikki longur eri bangin fyri fylgjunum fyri Sjónvarpið. Nei, eg eri nógvr ræddari fyri Útvarpinum. Eg vænti, at støðan nú er beint øvug av støðuni í Grønlandi: tað verða vit, sum fáa peningin, meðan Útvarpið má lata sær lynda við ein minni aprt. Alla staðni, har Sjónvarp og Útvarp eru saman við einum felags hyggjaragjaldi, er tað Sjónvarpið, sum fær bróðirpartin. Í Danmark t.d. fær útvarpið við sínum trimum rásum slak-

Jógvan Asbjørn Skaale: -Eg haldi ikki, at nakar kann vera ósamdur við mær í, at vit ynskja eitt enn betri Útvarp og fyrri tann skuld eisini Sjónvarp. Kostnaðurin má bara ikki verða, at annar fjølmiðilin versnar

ar 200 kr. av einum lurtara- og hyggjaragjaldi upp á uml. 1300 kr. Sjónvarpið fær restina.

Og ikki haldi eg, at nakar kann vera ósamdur við mær í, at vit ynskja eitt enn betri Útvarp og fyrri tann skuld eisini Sjónvarp. Kostnaðurin má bara ikki verða, at annar fjølmiðilin versnar.

Álitið mælir til eina felags umsiting. Eg eri eitt sindur bangin fyrri, at hetta fer at økja um skrivstovuvelðið á stovnunum, sum fráliður. Í staðin fyrri sum nú, at Sjónvarpið og Útvarpið hava hvør sín umsitingarleiðara, skal nú eitt fólk setast oman á hesar, also ein yvirumsitingarleiðari. Ikki fara at ganga nógvr ár, hugsi eg, at so fáa vit eisini ein yvirtekniskan leiðara og ein yvirprogrammleiðara. Vit flyta okkum nærri og nærri nógvr kritiseraðu støðuni á Danmarks Radio: Skrivstovuvelðið í hásetið!

Ein felags umsiting, sum skal avgera, hvat peningurin skal nýtast til, fer at gera tað nógvr tyngri at arbeiða. Hugs vit okkum, at felagsumsitingin fer at liggja í Útvarpinum, so verður tað ov langt millum Sjónvarpið og har, avgerðirnar verða tiknar. Nú práta vit saman, um vit t.d. skulu fara og gera eina Kjærbreyt-sending ella ikki. Eingin avgerð verður tikin. Dagin eftir hevur onkur

Framhald á síðu 11